

Proefabonnement?
3 weken voor
€ 7,50

NRC HANDELSBLAD

5 september 2003

Klik hier voor de
gratis NRC Handelsblad
email nieuwsbrief

| Adverteren

Opinie

Tien manieren om te innoveren

Nederland wil kennisland zijn, maar uit de statistieken blijkt dat we ernstig achterblijven op het gebied van kennis en innovatie. Innovatie leidt tot nieuwe producten, bevordert de export en maakt de economie gezond. Twaalf wetenschappers en ondernemers doen tien aanbevelingen om meer en beter te innoveren.

Weg met het maaiveld

In Nederland geldt het gezegde: 'Als je hoofd boven het maaiveld uitsteekt wordt het afgehaakt'. Innovatie gedijt echter in een omgeving waar veel initiatieven een kans krijgen, waar heel veel ideeën mislukken, en waar zoveel ideeën een kans krijgen dat een aantal ook succesvol wordt. Innovatie gedijt in een omgeving waar nieuwsgierigheid, afwijking van de norm, eigenwijsheid en ambitie gewaardeerd worden.

Einde aan poldermodel

Het poldermodel schrijft voor dat beslissingen in organisaties in algehele consensus worden genomen. Het model is een rem op innovatie. Ellenlange vergaderingen dienen tot het verleden te gaan behoren, externe adviezen moeten niet langer het enige richtsnoer zijn. Kennis bij de doeners en begrip en slagvaardigheid bij de beslissers leidt tot effectieve innovatie.

Tweeërlei innovaties

Halverwege de vorige eeuw was de uitvinding van de transistor een disruptieve innovatie die aanleiding gaf voor een serie steeds kleinere radiobuizen, incrementele innovaties. Incrementele innovatie (het voortdurend innoveren van bestaande producten) is waar de *research and development*-afdelingen van multinationals goed in zijn. Radicale innovatie (het uitvinden van geheel nieuwe producten of methoden) komt meestal van beginnende bedrijven, de zogeheten *start-ups*. Discussies over innovatie moeten dus gaan over ondernemersklimaat, entrepreneurs en beginnende bedrijven, *niet* over budgetten voor research en development van de enkele multinationals in Nederland.

Innoveer zelf

[Uw profiel](#) of [Log uit](#)

Columns en rubrieken in het krantenarchief

- J.M. Bik
- Piet Borst
- Bas Heijne
- Elsbeth Etty
- J.L. Heldring
- Adriaan Hiele
- H.J.A. Hofland
- Roel Janssen
- Sjoerd de Jong
- Flip de Kam
- Karel Knip
- Gerrit Komrij
- Mark Kranenburg
- Max Pam
- Marjoleine de Vos
- J.H. Sampiemon
- Paul Schnabel
- Corine Vloet
- Koos van Zomeren
- Lux

ARCHIEF
Alle kranten
sinds 1991
Abonnees: 3 maanden gratis

WEBSHOP
Boeken van
NRC Handelsblad
Online bestellen en betalen

Columnisten Opiniepagina

Hoofdartikelen

- Saneren en investeren
- Gedwongen spreiding
- Sociaal ventiel

Opinie

- Universiteiten moeten talent koesteren
- Tien manieren om te

- Voorpagina
- Binnenland
- Buitenland
- Economie
- Kunst
- Sport
- Internet
- Rubrieken

- **Opinie**
- Discussie
- Columns

- Archief
- Dossiers
- Documenten
- Foto's

- Weer
- Denksport
- Fokke & Sukke

- Scholieren
- Expats
- In English

- NRC Handelsblad
- NRC.nl
- Abonnee Extra

Het is in het belang van overheid en bedrijfsleven dat beginnende bedrijven een kans krijgen. In het belang van de werkgelegenheid, de economie, het onderwijs alsmede in het belang van multinationals die door het overnemen van deze bedrijven goedkoop innovatie in huis halen.

Beginnende bedrijven zijn niet gebaat bij subsidies en kredieten, zij zijn gebaat bij *zelf* gegenereerde omzet. Iets meer durf bij de overheid en met name het bedrijfsleven in het aanschaffen van werkelijk nieuwe producten en diensten betaalt zich op middellange termijn dubbel en dwars terug.

Onderwijsdifferentiatie

Het onderwijs in Nederland is er op gericht dat iedereen een diploma kan krijgen en dat iedereen zoveel mogelijk dezelfde vaardigheden opdoet. De basisvorming is te breed geworden wat ten koste is gegaan van de diepgang. 'Gewoon' voor timmerman leren is helaas niet meer mogelijk.

Centralisatie van het onderwijs (bijvoorbeeld van Regionale Opleidingscentra) leidt tot een groot aantal docenten die door managementtaken niet meer aan onderwijs toekomen. Decentralisatie en diversificatie van het onderwijs geven docenten weer motivatie, verhoogt het niveau van het onderwijs, maar blijkt ook goed voor innovatie te zijn.

Verhoog onderwijsniveau

Door gelijkschakeling van het onderwijs is het niveau voortdurend omlaag gegaan. Toekomstige VWO-leerlingen zien het basisonderwijs niet als uitdaging, worden lui en verliezen hun motivatie tot leren en hun nieuwsgierigheid.

Innovatie is gebaat bij heel slimme hoogopgeleide jonge medewerkers en ondernemers, met een zowel diepgaande als brede kennis. Innovatie is gebaat bij afgestudeerden die geleerd hebben hard te studeren. Voor innovatie zijn creativiteit en nieuwsgierigheid een voorwaarde. Het leren-om-te-leren dient krachtig gestimuleerd te worden en moeilijke vakken dienen niet langer aan de hand van 'voorbeelden uit het dagelijks leven' onderwezen te worden.

Niet alleen hightech

Het Midden- en kleinbedrijf mag niet buiten de boot vallen. Daar wordt misschien niet altijd bewust nieuwe kennis ontwikkeld, maar bestaande kennis beter gebruiken kan veel soelaas bieden en aanleiding geven tot verdergaande ontwikkeling van kennis en producten. Samenwerken, kennis uitwisselen, biedt een mogelijkheid om te ontkomen aan de heilloze weg van het concurreren op prijs.

Kennis in de top

Bevordering van innovatie en van de innovatie-

innoveren

- Publieke omroep verwaarloost 'Europa'
- Geloof staat het genieten van kunst niet in de weg
- Heertje: Economie is niet alleen zaak van cijfers
- Wim Jansen: Hegemonie of hegemony?
- Leve de betovering van Harry Potter!
- Naar een gemenebest van wereldburgers
- Internationale democratie via internet
- Troepen sturen naar Irak geen 'kwade zaak'
- EU moet misbruik asiel centraal aanpakken
- Is er een 'oud' en een 'nieuw' Europa? Lariekoek!
- Ware democraat is half Big Mac en half croissant
- Huwelijksmigratie moet aan banden
- Europa zal seculier zijn of niet zijn
- Christelijke fatwa tegen Turkije is ongepast

cultuur in Nederland is niet alleen of zelfs niet in de eerste plaats een verantwoordelijkheid van de overheid. Het bedrijfsleven *zelf* dient het eigen belang en het algemeen belang met het bevorderen van innovatie. In een bedrijf worden strategische beslissingen, dus zeker beslissingen over grote innovaties, genomen door de directie (of raad van bestuur). Dan is het essentieel dat directie en raad verstand hebben van innovatie - die begint en eindigt in de top.

Schaf subsidies af

Vooraf radicale innovatie bereik je niet door subsidies en kredieten. Schaf die dan ook af en laat het geld ten goede komen aan het onderwijs op alle niveau's. Organiseer wedstrijden voor afstudeerders. Organiseer landelijke innovatie-wedstrijden waarin niet een geldprijs maar implementatie van het idee de hoofdprijs is.

Kijk buiten de grenzen

Nederland is geen eiland. Wil je diversiteit, dan moeten jongeren kansen krijgen om in het buitenland te studeren en met hun daar opgedane kennis hier te innoveren. Omgekeerd wil je buitenlandse studenten hiernaartoe halen om hier bij te dragen en om ze iets mee te geven. En niet alleen studenten, haal ook meer ervaren mensen uit *hightech* gebieden uit de VS en Azië maar ook uit de Derde Wereld naar ons land. Stuur omgekeerd ook mensen daar naar toe. Diversiteit leidt tot innovatie.

We hebben sterk de neiging om voor zekerheid te kiezen. De zekerheid van een vaste baan, of zelfs van een uitkering. We rekenen mensen mislukkingen te sterk aan. Eenmaal failliet, nooit meer een krediet of een nieuwe BV. Terwijl ondernemers die na faillissement opnieuw beginnen meer ervaring hebben, meer vasthoudend zijn, en een grotere kans van slagen hebben.

Die cultuur moet anders. Het moet makkelijker worden om een vaste baan-met-pensioen op te zeggen om zelf een onderneming te beginnen. Het moet makkelijker worden voor mensen om een nieuw begin te maken. Niet alleen met kredieten, maar meer nog met waardering. Daar worden we allemaal beter van.

Bovenstaande tekst is ondertekend door twaalf wetenschappers en ondernemers:

Wilfred Dolfsma, EUR & UM – Innovatie & Technologie

Christine Karman, ondernemer

Roel Pieper, investeerder, Favonius Ventures

Felipe Rodriguez, oprichter Xs4all/Nlip/Meldpunt

Annemieke Roobeek, hoogleraar

Nijenrode/entrepreneur Meetingmoreminds

Ruud Smits, Professor of Technology and Innovation, Univ. Utrecht.

Luc Soete, Hoogleraar Internationale Economie,
MERIT, Universiteit Maastricht
Ron Tolido, CTO, Cap Gemini Ernst &Young
Nederland
Hans Veldhuizen, ondernemer en investeerder
Tsvi Vinig, docent entrepreneurship, UvA
Nils de Witte, Nebib
Marc Zegveld, TVA developments BV & TU Delft

5 september 2003

